

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 10.01.1989, sp. zn. Cpjf 46/88, ECLI:CZ:NS:1989:CPJF.46.1988.1

Číslo: 14/1989

Právní věta: Vykonatelné rozhodnutí soudů Polské lidové republiky o výživném pro nezletilé děti, které jsou polskými státními občany, lze na návrh oprávněného vykonat i pokud jde o výrok, jímž byly přiznány úroky z prodlení ve výši 8 %, jsou-li pro soudní výkon rozhodnutí splněny všechny předpoklady stanovené Smlouvou mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (viz čl. 44, 45 a 47 citované smlouvy, vyhlášené vyhláškou č. 66/1962 Sb. /1/). 1) Srov. nyní čl. 54 a 55 Smlouvy vyhlášené pod č. 42/1989 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 10.01.1989

Spisová značka: Cpjf 46/88

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Smlouvy mezinárodní, Úroky, Uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 66/1962 Sb. 99/1963 Sb. § 276 42/1989 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Při rozhodování o soudním výkonu rozhodnutí vznikají u některých soudů v České socialistické republice i ve Slovenské socialistické republice pochybnosti o tom, zda vzhledem k ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky č. 45/1964 Sb. lze v ČSSR vykonat rozsudek soudů Polské lidové republiky o výživném pro nezletilé polské občany i pokud jde o úroky přiznané rozsudkem ve výši 8 % podle polské právní úpravy.

Soudní výkon rozhodnutí soudů Polské lidové republiky i pokud jde o úroky z prodlení ve výši 8 % byl k vymožení dlužného výživného nařízen např. usnesením krajského soudu v Hradci Králové z 30. 6. 1988 sp. zn. 9 Co 332/88, rozhodnutím městského soudu v Košicích ve věcech sp. zn. E 3981/86 a E 3723/85, rozhodnutími okresních soudů v Ostravě ve věcech sp. zn. 38 E 2282/74, 46 E 799/85 a 48 E 1352/86 i rozhodnutími dalších soudů. V jiných případech byl však nařízen rozhodnutími soudů výkon rozhodnutí jen ohledně splatného dlužného výživného, avšak bez úroků z prodlení ve výši 8 % (např. ve věcech sp. zn. 36 E 666/79 a 36 E 987/85 okresního soudu v Karvině).

Protože k pochybnostem dochází v rozhodování o soudním výkonu rozhodnutí ve věcech s

mezinárodním prvkem, přikročilo občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu ČSSR podle ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 36/1964 Sb., o organizaci soudů a o volbách soudců (ve znění se změnami a doplňky vyhlášenými pod č. 19/1970 Sb.), podle čl. 13 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Nejvyššího soudu ČSSR (PlsF 173) 2/ , jehož vydání bylo oznámeno v částce 4/1973 Sb.) a podle čl. 8 směrnice pléna Nejvyššího soudu ČSSR k výkonu soudního dozoru (PlsF 2/78) k zaujetí stanoviska ke správnému výkladu právních předpisů týkajících se uvedené otázky.

Uznání a výkon cizích rozhodnutí upravuje obecně zákon č. 97/1963 Sb. (ve znění zákona č. 158/1969 Sb.), o mezinárodním právu soukromém a v procesním, v 3. oddílu II. části. Ustanovení citovaného zákona se však používají jen tehdy, pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Československá socialistická republika vázána (§ 2 zákona č. 97/1963 Sb.).

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o úpravě právních vztahu ve věcech občanských, rodinných a trestních, vyhlášená vyhláškou č. 66/1962 Sb., upravuje uznání a výkon rozhodnutí v oddílu 6 části II (v člancích 43 až 57).

Pro soudní výkon rozhodnutí majetkové povahy je v uvedené Smlouvě (v čl. 45 písm. b/) stanoveno jako jeden z předpokladů, že při vydání rozhodnutí byl použit právní řád příslušný podle ustanovení této Smlouvy. Čl. 17 téže Smlouvy stanoví, že vyživovací povinnost mezi příbuznými se řídí právním řádem smluvní strany, jejímž občanem je oprávněná osoba, přičemž je k rozhodování příslušný soud smluvní strany, na jejímž území má oprávněná osoba bydliště.

Poukázat lze i na to, že také nově sjednaná, ale dosud nevyhlášená Smlouva mezi ČSSR a Polskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů v občanských, rodinných, pracovních a trestních věcech, podepsaná ve Varšavě 21. 12. 1987, obsahuje ujednání o tom, že rozhodnutí justičních orgánů jedné smluvní strany v rodinných věcech se budou uznávat a vykonávat na území druhé smluvní strany za předpokladu, že při vydání rozhodnutí bude použito právního řádu určeného podle této smlouvy anebo v případě, když smlouva tuto otázku neupravuje, že rozhodnutí bylo vydáno podle právního řádu smluvní strany, na jejímž území má být toto rozhodnutí uznáno a vykonáno (čl. 54 písm. f/ ve spojení s čl. 53 odst. 1 písm. a/ této smlouvy). Podle téže smlouvy se právní vztahy mezi rodiči a dětmi (včetně výživy dítěte) budou řídit právním řádem smluvní strany, jejímž státním občanem je dítě; v případech, v nichž státní občanství dítěte není známé, budou se vztahy řídit právním řádem smluvní strany, na jejímž území má dítě bydliště (čl. 29 této nové smlouvy).

Jestliže tedy rozhoduje polský soud o výživném pro nezletilého polského občana, potom používá podle stanoveného hraničního určovatele (označovaného jako *lex patriae*), uvedeného ve Smlouvě vyhlášené vyhláškou č. 66/1962 Sb., ustanovení polského právního řádu. Uloží-li proto v souladu s právním řádem svého státu povinnost zaplatit v případě neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti, které je polským státním občanem, také povinnost zaplatit úroky ve výši 8 %, potom je třeba při soudním výkonu rozhodnutí československým soudem respektovat tento výrok rozhodnutí polského soudu, který je v souladu s ustanovením Smlouvy mezi ČSSR a PLR a je třeba nařídit soudní výkon rozhodnutí na podkladě takového rozhodnutí, jsou-li splněny i ostatní předpoklady, jež jsou uvedeny zejména v čl. 44, 45 a 47 Smlouvy vyhlášené vyhláškou č. 66/1962 Sb.

Ke stejnému závěru bude třeba, pokud jde o uvedený soudní výkon rozhodnutí vydaného polským soudem, dospět i podle uvedené nové smlouvy mezi ČSSR a PLR (čl. 54 a 55 této smlouvy).

Jiný závěr není opodstatněný ani z hlediska úvahy o možnosti použít čl. 6 Smlouvy vyhlášené vyhláškou č. 66/1962 Sb., podle něhož lze odmítnout provedení úkonů podle této Smlouvy, jestliže by jejich vyřízení mohlo ohrozit svrchovanost nebo bezpečnost smluvní strany.

I když československé soudy nepřiznávají úroky z prodlení při rozhodování o výživném podle čs. právního řádu a i když ukládání úroků z prodlení ve výši 8 % podle ustanovení polského právního řádu je přiznáním vyšších úroků z prodlení, než jejich výši upravuje čs. právní řád, jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu z občanskoprávního vztahu, nelze ukládání úroků z prodlení ve výši 8 % v případech prodlení s plněním vyživovací povinnosti považovat za vyřízení úkonů, jež by mohlo ohrozit svrchovanost nebo bezpečnost Československé socialistické republiky.

Výhradu ohrožení svrchovanosti nebo bezpečnosti státu ve smyslu čl. 6 Smlouvy vyhlášené pod č. 66/1962 Sb. je třeba chápat jako zcela výjimečné uplatnění této možnosti zakotvené ve Smlouvě, které se užije (stejně jako tomu je při uplatnění ustanovení § 36 zákona č. 97/1963 Sb.) jen v případech, v nichž by se uplatněné účinky právního předpisu cizího státu přičily takovým zásadám společenského a státního zřízení ČSSR a jejich právního řádu, na nichž je nutno bez výhrad trvat.

Výše úroků z prodlení je v ČSSR stanovena vyhláškou č. 45/1964 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení občanského zákoníku; nejde tu o zásadní právní úpravu československého právního řádu. Uložení povinnosti platit výživné pro nezletilého polského občana včetně úroků z prodlení ve výši stanovené polským právním řádem v těch případech, jež odpovídají Smlouvě vyhlášené pod č. 66/1962 Sb., nelze rovněž posuzovat jako překážku, která by bránila soudnímu výkonu takového rozhodnutí polského soudu v ČSSR.

Vykonatelné rozhodnutí soudů Polské lidové republiky o výživném pro nezletilé polské občany může být proto na návrh oprávněného vykonáno československými soudy i pokud jde o výrok, kterým je uloženo zaplatit také úroky z prodlení ve výši 8 %, jsou-li pro tento výkon rozhodnutí splněny i ostatní předpoklady stanovené Smlouvou mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních, vyhlášené pod č. 66/1962 Sb. (viz čl. 44, 45 a 47 této Smlouvy).

Poznámky pod čarou:

2) Viz str. 355 - 367 ročníku 1973 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.